

പഠനത്തിനായി പാതയൊരുക്കാം

മുന്നോട്

സംസ്കൃതം

കേരള സർക്കാർ

പൊതുവിദ്യാഭ്യാസവകുപ്പ്

സംസ്ഥാന വിദ്യാഭ്യാസ ഗവേഷണ പരിശീലന സമിതി, കേരളം

2022

ആമുഖം

കേരളത്തിൽ സംസ്കൃതഭാഷാപഠനം അനായാസവും സുഗമവുമാക്കുന്നതിനായി പൊതുവിദ്യാഭ്യാസവകുപ്പ് കാലാകാലങ്ങളിൽ നിരവധി പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആസൂത്രണം ചെയ്ത് നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. നമ്മുടെ പൊതുവിദ്യാലയങ്ങളിൽ നിന്നും കുട്ടികൾ ആർജി കേണ്ടതായ ശേഷികൾ പൂർണ്ണമായി അവരിലേക്കെത്തുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പ് വരുത്തേണ്ടത് അത്യാവശ്യമാണ്.

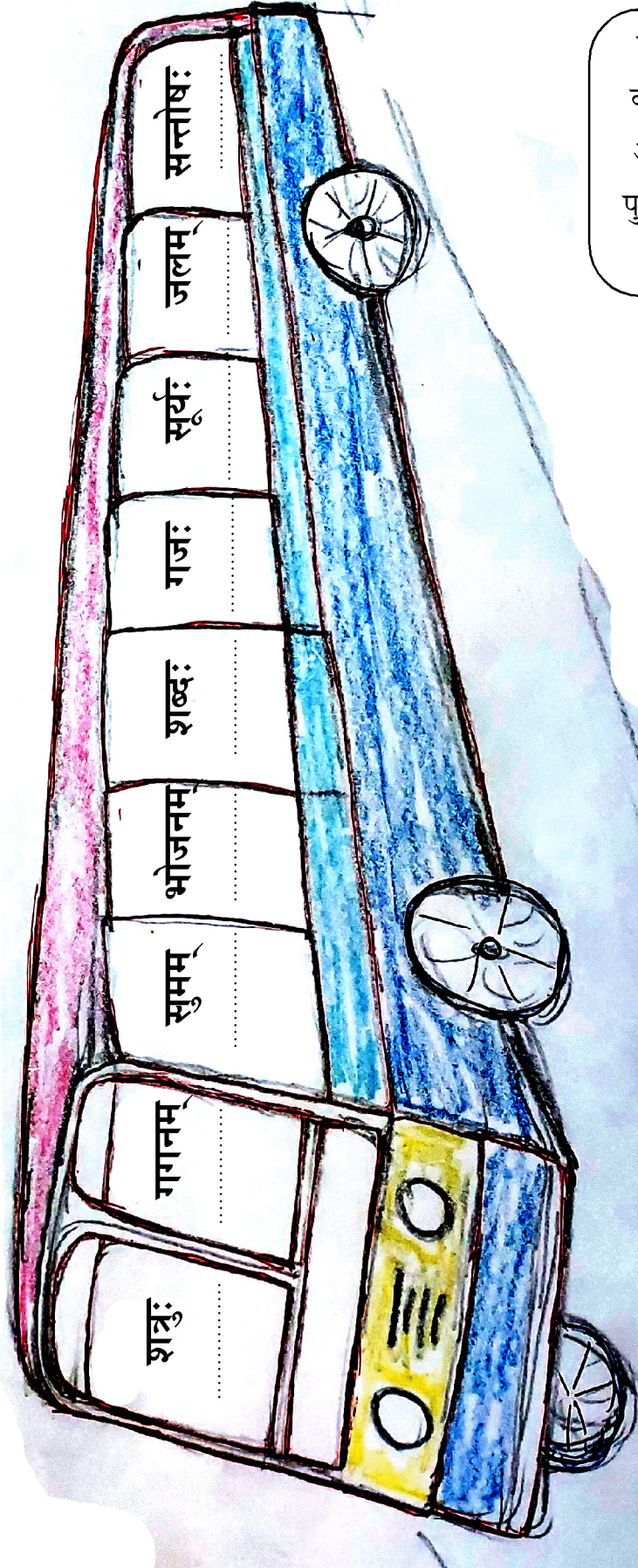
വ്യത്യസ്ത ജീവിതസാഹചര്യങ്ങളിൽ നിന്നും നമ്മുടെ പൊതുവിദ്യാലയങ്ങളിലേ ക്കെത്തുന്ന കുട്ടികൾക്ക് കോവിഡ് മഹാമാരിമൂലം പഠനത്തിന്റെ നൈരന്തര്യമില്ലായ്മ, ശ്രദ്ധക്കുറവ്, ചുറ്റുപാടുകളുടെ സ്വാധീനം തുടങ്ങിയ വിവിധ കാരണങ്ങളാൽ പഠനവിട വുകൾ ഉണ്ടാകുന്നുണ്ടെന്ന് ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കോവിഡനന്തര ക്ലാസ് റൂം പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ അധ്യാപകർ നേരിടുന്ന പ്രതിസന്ധികളും സ്തരാനുസാരം ഉയരാൻ പറ്റാത്ത കുട്ടികളുടെ മാനസികാവസ്ഥയും പരിഗണിച്ച് എസ്.സി.ഇ.ആർ.ടി. 2022 വർഷത്തെ ഒന്നാം പാദവാർഷികമൂല്യനിർണ്ണയത്തിന്റെ വിവിധജില്ലകളിൽനിന്നും സമാഹരിച്ച ഉത്തരപേപ്പറുകൾ വിശദമായ പഠനത്തിന് വിധേയമാക്കി. ഇതിന്റെ അടി സ്ഥാനത്തിൽ കുട്ടികളുടെ പഠനവിടവുകൾ കണ്ടെത്തി ക്രോഡീകരിക്കുകയും പഠനവിട വുകൾ എങ്ങനെ വിദ്യാലയത്തിൽ പ്രതിഫലിക്കുന്നു എന്ന് അറിയുന്നതിന് അധ്യാപക സർവ്വേ, വിദ്യാർത്ഥികളുമായി അഭിമുഖം, ഭാഷാവിദഗ്ധരുമായുള്ള ആശയവിനിമയം എന്നിവ നടത്തുകയും പഠനവിടവുകൾ അടിയന്തിരമായി പരിഹരിക്കപ്പെടേണ്ടതാണെന്ന് ബോധ്യപ്പെടുകയും ചെയ്തു.

ആയതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മൂന്നാം ക്ലാസ്സ് മുതൽ പത്താം ക്ലാസ്സ് വരെയുള്ള കുട്ടികൾ നേരിടുന്ന പഠനവിടവുകൾ പരിഹരിക്കുന്നതിന് ഓരോ ക്ലാസിലും പ്രത്യേകം ബ്രിഡ്ജ് മെറ്റീരിയൽ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഇതിലൂടെ ഭാഷാപരമായ ശേഷികൾ മെച്ചപ്പെ ടുത്തുന്നതിനും കുട്ടികളിൽ സർഗാത്മകത, മാനവികമൂല്യങ്ങൾ, സഹകരണമനോഭാവം എന്നിവ വളർത്തുന്നതിനും ഈ പഠനസഹായികൾ ഉപകാരപ്രദമാകട്ടെ എന്ന് ആശംസി ക്കുന്നു.

ഡയറക്ടർ
ഡോ. ജയപ്രകാശ് ആർ കെ

प्रवर्तनम् - १

पेटिकातः समानार्थकपदानि चित्वा उचितस्थाने लिखतु।

रवः, सलिलम्,
कलभः, अन्नम्,
आनन्दः, रिपुः,
पुष्पम्, आकाशम्,
रविः

प्रवर्तनम् - २

चित्रात् समानार्थकपदानि चित्वा रिक्तस्थानं पूरयतु।

रविः

इन्दुः

निशीथिनी

चन्द्रः

निशा

भास्करः

रात्रिः

उडुराजः

सूर्यः

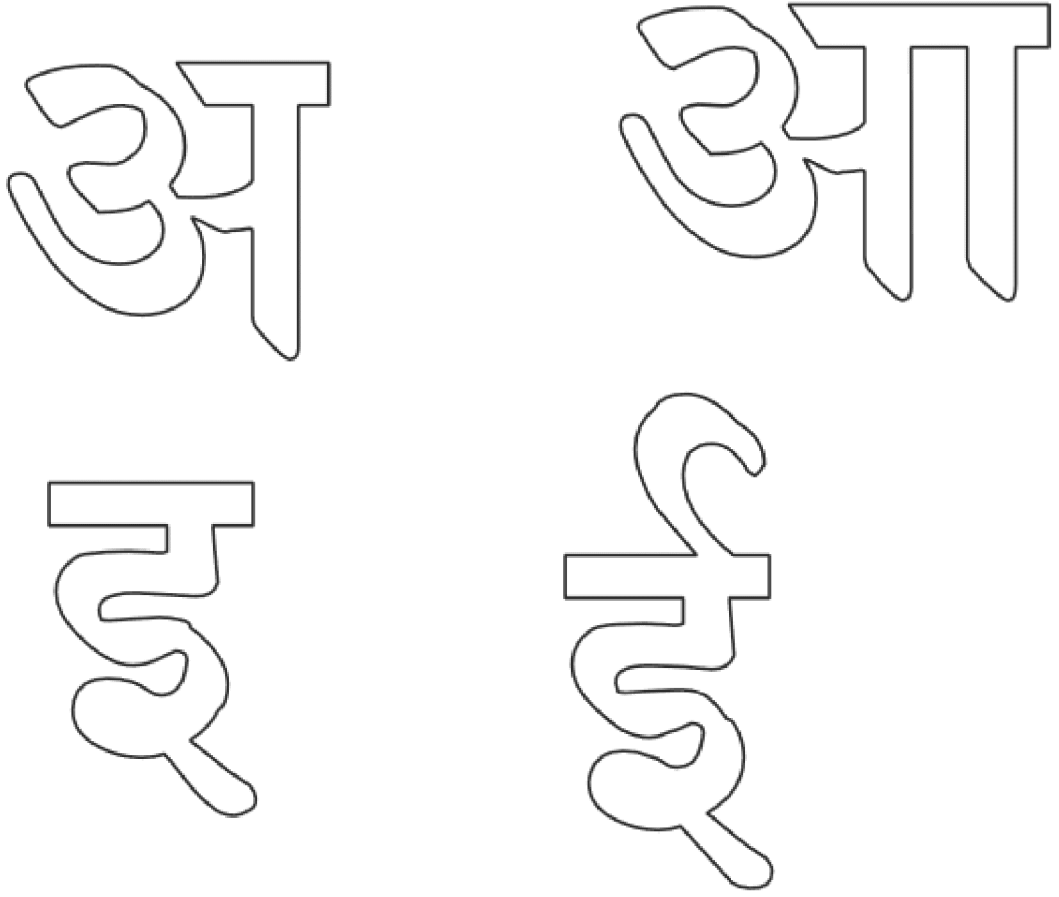
सूर्यः - .....

रात्रिः - .....

चन्द्रः - .....

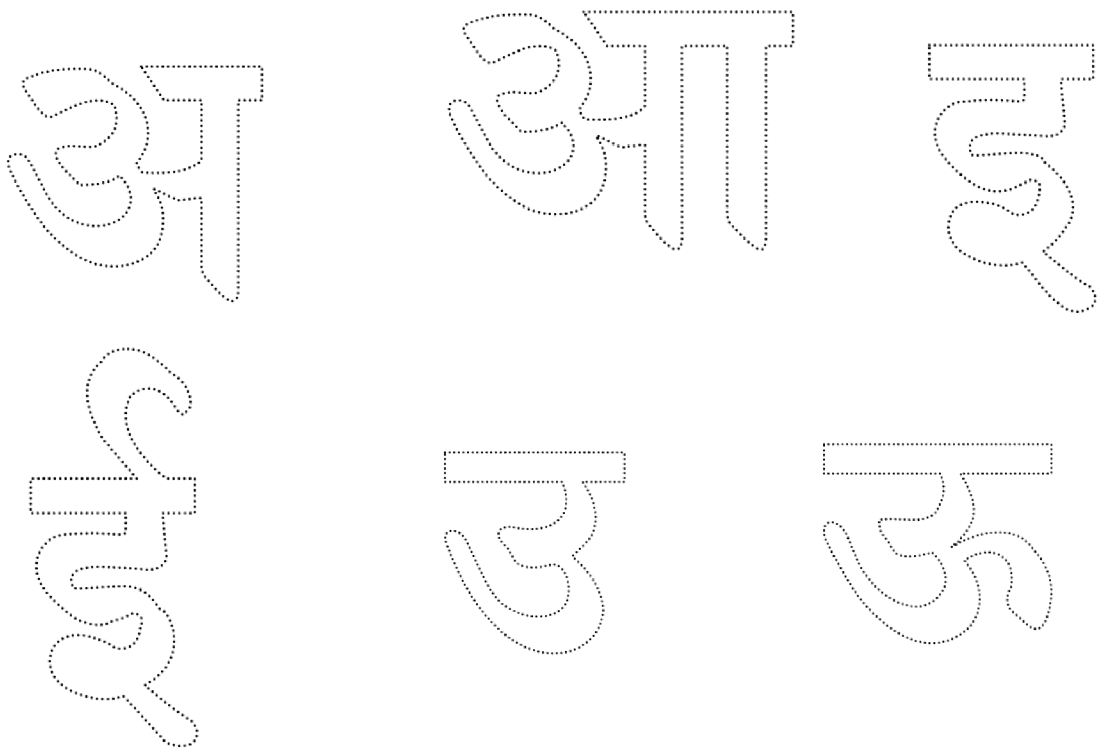
प्रवर्तनम् - ३

अक्षराणि वर्णैः लिम्पतु।

प्रवर्तनम् - ४

बिन्दून् योजयित्वा अक्षराणि वर्णैः लिम्पतु।

प्रवर्तनम् - ५

अनुस्वार-विसर्गचिह्नानि वर्णैः लिम्पतु।

सः अपि

एषः कः

एतत् किं भवति

फलं पतति

नारिकेलं पतति

मृगाः धावन्ति

शिशुं लालयति

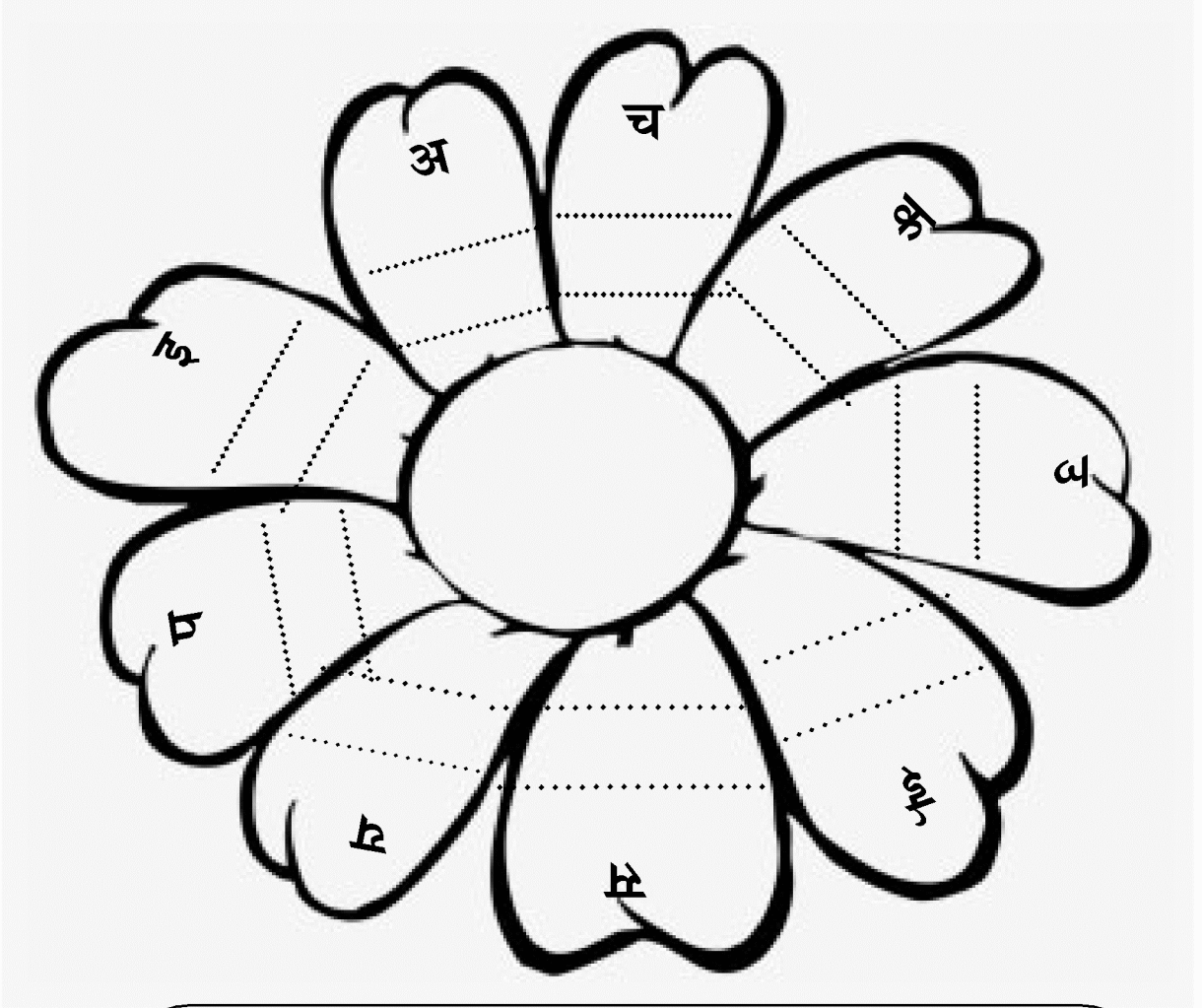
त्वं लिखसि

प्रवर्तनम् - ६

बिन्दून् योजयित्वा संयुक्ताक्षराणि वर्णैः लिम्पतु ।

प्रवर्तनम् - ७

पेटिकातः पदानि चित्वा अक्षरानुसारं उचितदले योजयतु।

अम्बा, यानम्, ईशः, कमलम्, पयः, उलूकः, चणकः, इक्षुः,
चालिका, सदा, यत्र, अजः, ईर्ष्या, कविता, पद्मम्, उष्ट्रः, इच्छा, समयः

प्रवर्तनम् - ८

खण्डिकां पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखतु।

गान्धिमहाभागः अस्माकं राष्ट्रपिता। सः गुजरात्-राज्ये पोर्बन्दर् नगरे जातः। अस्य पूर्णनाम महोन्दास् करमचन्द् गान्धी इति। अस्य जन्मदिनम् ओक्टोबर् २ गान्धिजयन्ती इति नाम्ना जनाः आचरन्ति। अधुना गान्धिजयन्तीवाराघोषः सर्वत्र प्रचलति। अत्र शुचित्वकर्मणि प्रामुख्यम् अस्ति।

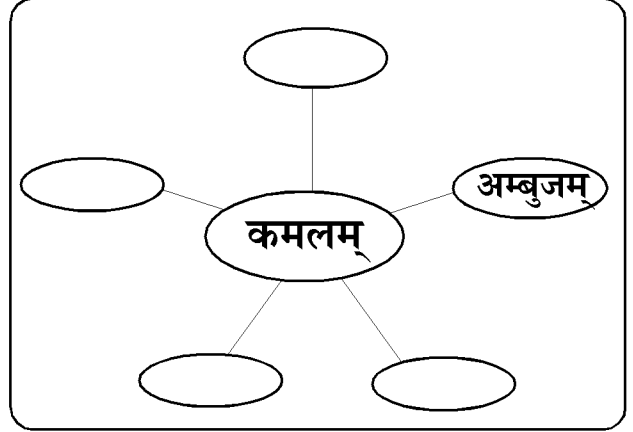
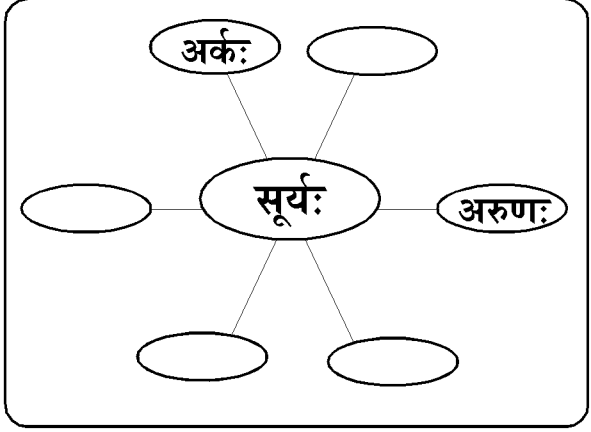
१. अस्माकं राष्ट्रपिता कः?
२. गान्धिमहाभागः कस्मिन् नगरे जातः?
३. गान्धिजयन्ती कस्मिन् दिने आचरति?
४. गान्धिमहाभागस्य पूर्णनाम किम्?

प्रवर्तनम् - ९

पेटिकातः समानार्थकपदानि चित्वा पदसूर्यं पूर्तीकरोतु।

दिनकरः, वारिजम्,
जलजम्, रविः, पङ्कजम्,
दिवाकरः, भास्करः, पद्मम्

प्रवर्तनम् - १०

वाचनपत्रिकां उच्चैः पठतु।

बालः विद्यालयं गच्छति।

विद्यालयः विशालः भवति।

विद्यालयस्य पुरतः उद्यानम् अस्ति।

उद्यानं सुन्दरं भवति।

उद्याने मनोहराणि पुष्पाणि सन्ति।

अत्र बालकाः बालिकाः च क्रीडन्ति।

अत्र षट् बालिकाः सन्ति।

विद्यालयं परितः वृक्षाः सन्ति।

प्रवर्तनम् - ११

चित्रं दृष्ट्वा उचितं क्रियापदं पठतु लिखतु च।

पठति

लिखति

पचति

पिबति

.....

.....

.....

.....

प्रवर्तनम् - १२

कोष्ठकात् उचितानि पदानि चित्वा रिक्तस्थानं पूरयतु।

(विद्यालये, विद्यालयस्य, विद्यालयात्, पुत्राय, मित्रेण, बालकः, बालकम्)

..... पाठं पठति।
माता ..... पश्यति।
बालकः ..... सह गच्छति।
माता ..... क्षीरं ददाति।
छात्रः ..... आगच्छति।
..... पुरतः उद्यानम् अस्ति।
..... क्रीडाक्षेत्रम् अस्ति।

प्रवर्तनम् - १३

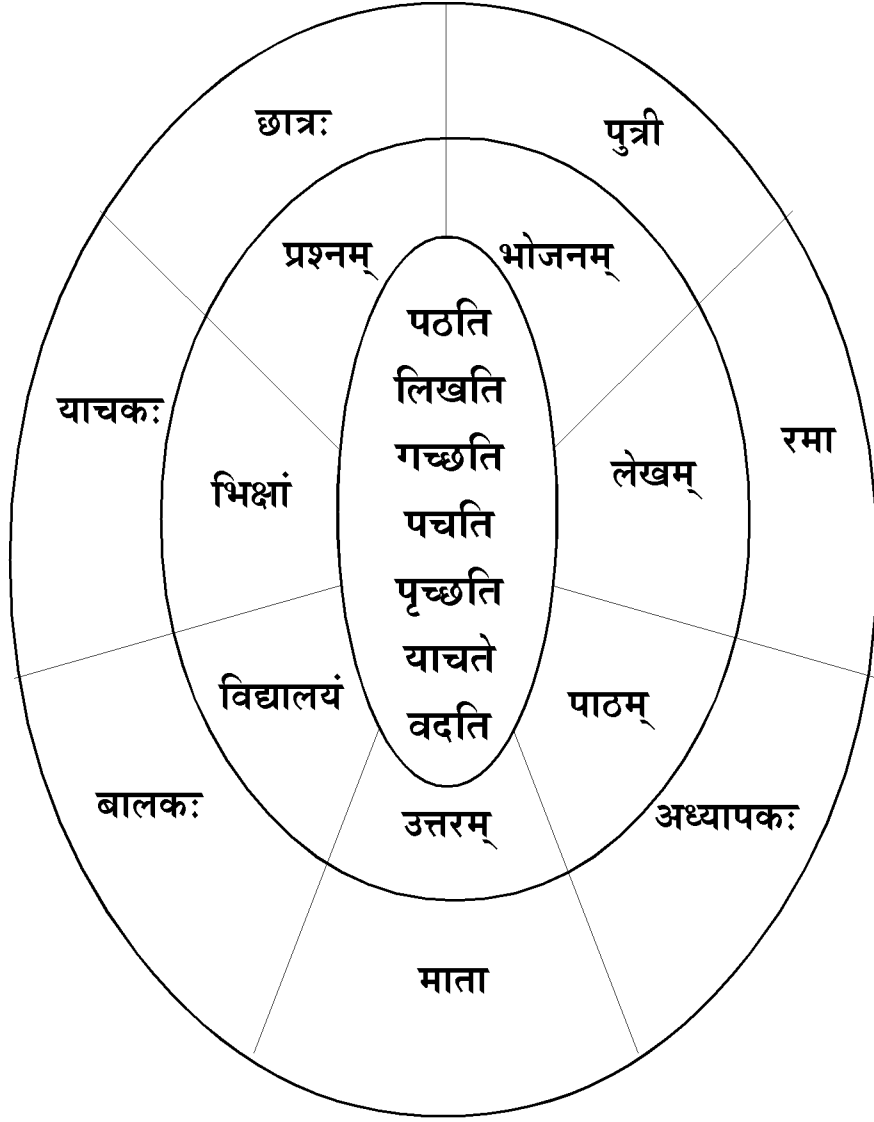
चित्राणि दृष्ट्वा कोष्ठकात् उचितपदानि चित्वा लिखत।

(शशकः, सिंहं, शशकं, सिंहः, हरिणं, हरिणः)

एकस्मिन् वने बुभुक्षितः कश्चन ..... भक्षणमन्विष्य ..... वनं गच्छति। सहसा
एकं ..... अपश्यत्। .... ग्रहीतुम् अनुधावति। तस्मिन्
समये ..... वने एकं ..... दृष्ट्वान्। हा! एषः एकः मनोहरः ..... इति सः
अचिन्तयत्। ..... दृष्ट्वा ..... अधावत्। किन्तु ..... अतिवेगेन
धावनं कृत्वा अप्रत्यक्षो अभवत्। ..... अचिन्तयत् वृथा धावनं न आवश्यकम् अतः शीघ्रम्
गत्वा ..... गृह्णामि। शशकग्रहणाय ..... शीघ्रं प्रत्यागतवान्। किन्तु
..... पलायितः।

प्रवर्तनम् - १४

उदाहरणानुसारं वाक्यानि रचयतु।

उदा - बालकः विद्यालयं गच्छति।

१. ....
२. ....
३. ....
४. ....
५. ....
६. ....

प्रवर्तनम् - १५

सुभाषितं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

नरस्याभरणं रूपम्

रूपस्याभरणं गुणः ।

गुणस्याभरणं ज्ञानम्

ज्ञानस्याभरणं क्षमा ।।

१. नरस्याभरणं किम्?

२. रूपस्याभरणं कः?

३. गुणस्याभरणं किम्?

४. कस्याभरणं भवति क्षमा?

അനുബന്ധം

അ	അ	उष्ट्रः	ഒട്ടകം	कपोतः	പ്രാവ്
അനാനസം	പൈനാപ്പിൾ	उष्णम्	ചൂട്	कपोलः	കവിശ്ത്തടം
അമന്യത	ചിന്തിച്ചു	ऊ	ഊ	कमलम्	താമര
അമരഃ	ദേവൻ	ऊरुः	തൂട	करः	കൈ
അമ്പരം	ആകാശം	ऊरुकम्	പാൻറസ്	कर्णः	ചെവി
അമ്പാ	അമ്മ	ऊर्जम्	ഊർജ്ജം	कलभः	ആനക്കൂട്ടി
അമ്പുജം	താമര	ऋ	ഋ	का	കാ
അരവിന്ദം	താമര	ऋक्षः	നക്ഷത്രം	काकः	കാക്ക
അരിഃ	ശത്രു	ऋणम्	കടം	कागतम्	പേപ്പർ
അർകഃ	സൂര്യൻ	ऋतुः	ഋതു	काञ्चनम्	സ്വർണം
അവഹേലനം	അപമാനിക്കൽ	ऋषभः	കാള	कारवेलः	പാവയ്ക്ക
അശൃണോത്	കേട്ടു	ऋषिः	മുനി	कारुण्यम्	കാരുണ്യം
അ	ആ	ए	ഏ	कि	കി
അഭരണം	ആഭരണം	एकम्	ഒന്ന്	किङ्करः	ഭൃത്യൻ
അമോദഃ	സന്തോഷം	एतत्	ഇത്	किम्	എന്ത്
അമ്രം	മാങ്ങ	एवम्	ഇപ്രകാരം	कियत्	എത്ര
അരാരം	ഉദ്യാനം	एषः	ഇവൻ	किरातः	കാട്ടാളൻ
ഇ	ഇ	ऐ	ഐ	की	കീ
ഇക്ഷുഃ	കരിമ്പ്	ऐक्यम्	ഒരുമ	कीटः	കീടം
ഇദം	ഇത്	ऐन्द्रश्चापः	മഴവില്ലു	कीदृशम्	എപ്രകാരം
ഇദാനീം	ഇപ്പോൾ	ऐरावतम्	ഐരാവതം	कीलम्	പൂട്ട്
ഇന്ദുഃ	ചന്ദ്രൻ	ओ	ഓ	कु	കു
ഇഷുഃ	അമ്പ്	ओदनम्	ഓറൻ	कुक्कुटः	പൂവൻകോഴി
ഇഹ	ഇവിടെ	ओष्ठः	ഓഷ്ട്	कुचेलः	ദരിദ്രൻ
ई	ഈ	औ	ഔ	कुत्र	എവിടെ
ईदृशम्	ഇപ്രകാരം	औन्नत्यम्	ഉയർന്ന	कुन्दः	മുല്ലമൊട്ട്
ईश्वरः	ഈശ്വരൻ	औपचारिकम्	ഔപചാരികം	कुबेरः	ധനികൻ
ईषत्	കുറച്ച്	औषधम्	മരുന്ന്	कुलम्	കുലം
ईर्ष्या	അസൂയ	अंशुः	രശ്മി	कुलीनः	കുലീനൻ
उ	ഉ	अंशुकम्	വസ്ത്രം	कू	കു
उत्तुङ्गम्	ഉയർന്ന	क	ക	कूजति	കുവുന്നു
उदरम्	വയർ	कडकणम्	വള	कूर्परः	കൈമുട്ട്
उल्लासम्	വിനോദം	कनकम्	സ്വർണം	क्रीडा	കളി

सप्त विभक्तयः

प्रथमा

द्वितीया

तृतीया

चतुर्थी

पञ्चमी

षष्ठी

सप्तमी

सम्बोधनप्रथमा

विभक्त्यर्थः

അതെന്ന് പ്രഥമക്കർത്ഥം

ദിതീയ്ക്കതിനെപുനഃ

തൃതീയാഹേതുവായികൊണ്ടാലോ-

ടുടേതിചക്രമാൽ ആയികൊണ്ട്

ചതുർത്ഥീ ച സർവ്വത്ര പരികീർത്തിതാ

അതിൽനിന്ന് അതിനേക്കാൾ ഹേതുവായിട്ട്

പഞ്ചമിക്കുമിന്നുമുടെ ഷഷ്ഠിക്കതിന്റെ

വച്ചുമെന്നപി അതിങ്കൽ അതിൽവെച്ചെന്നും

വിഷയം സപ്തമീമതാ.

पुल्लिङ्गः

प्रथमा -	बालकः	ബാലൻ (അത്)
द्वितीया -	बालकम्	ബാലനെ (അതിനെ)
तृतीया -	बालकेन	ബാലനാൽ (ആൽ)
चतुर्थी -	बालकाय	ബാലന് വേണ്ടി (വേണ്ടി, ആയികൊണ്ട്)
पञ्चमी -	बालकात्	ബാലനിൽ നിന്ന് (അതിൽ നിന്ന്)
षष्ठी -	बालकस्य	ബാലന്റെ (അതിന്റെ)
सप्तमी -	बालके	ബാലനിൽ (അതിൽ)

बालकः पाठं पठति ।

माता बालकं पश्यति ।

माता बालकेन सह गच्छति ।

माता बालकाय क्षीरं ददाति ।

छात्रः विद्यालयात् आगच्छति ।

विद्यालयस्य पुरतः उद्यानम् अस्ति ।

विद्यालये क्रीडाक्षेत्रम् अस्ति ।

निषादस्य जालम्

एकस्मिन् वने कश्चन निषादः जालं विस्तीर्य दूरे स्थितः। क्रमशः आकाशात् सपरिवारः कपोतराजः नीचैः आगच्छत्। यदा कपोताः तण्डुलान् अपश्यन् तदा तेषां लोभो जातः। परं राजा तदसहमानः नासीत्। तस्य युक्तिः आसीत्। वने कोऽपि मनुष्यः नास्ति। कुतः तण्डुलानां सम्भवः इति। परं राज्ञः उपदेशम् अनादृत्य कपोताः तण्डुलान् खादितुं प्रवृत्ताः जाले च निपतिताः।

सुभाषिते

सत्येन धार्यते पृथ्वी
सत्येन तपते रविः।
सत्येन वाति वायुश्च
सर्वं सत्ये प्रतिष्ठितम्॥

दिवा पश्यति नोलूकः
काको नक्तं न पश्यति।
विद्याहीनो मूढस्तु
दिवा नक्तं न पश्यति॥